

PETRI FRANCII
SUPER ILLUSTRIBUS
VENETORUM VICTORIIS ODA EPINICIA.

Habita Amstelaedami Oratio, in Choro Templi Novi, Prid. Id. Maj.

AMSTELAEDAMI,

CIↃ IↃC LXXXVII.

AETERNAE

VENETORUM

REIPUBLICAE.

PETRI FRANCII
VENETORUM VICTORIAE.

SUspende fluctus, ultimum & hoc mihi
Favente Vati carmen Apolline
Concede, qui latè potentes
Amstelidum lavis amne muros.

Et Tu, profundum quæ regis Adriam,
Decus Latini nominis, Italæ
Regina terræ, nata ponto,
Nata mari Venus Hadriano.

Tu clara bello, Tu calamo potens,
Et pacis artes, & studia hæc colis
Amæna. Tu mundo dedisti
Naugerios, celebresque Bembos.

Nec Tu Batavi carmina pectinis,
Vatisque vestro non geniti solo,
Puto recusabis, meumque
Despicies, Generosa, plectrum.

Non primus arces tollor in arduas
Latè patentis per spatium poli:
Cantove divulgove primus
Res Venetas, Venetasque lauros.

Hoc ante Graswinkelius, Heinsius
Hoc ante, nostri lumina Belgii,
Fecere, felicique nisu
Euganeæ placuere genti.

Hoc

Hoc fecit isto Gallus olor modo,
Hoc fecit ipso scilicet in loco,
Bellumque, navalemque pugnam,
Et Venetos cecinit triumphos.

Nec Te Camœnæ pœniteat meæ,
Tibi dicatum quæ, procul Adria,
Procul Timavi fonte, læto
In Batavis sonat ore carmen.

Haud jungit unum nos tibi vinculum,
Tuæque non tam dissimilis Rei
Res est Batavorum, nec urbi
Urbs Venetûm spatiosa nostræ.

Uterque ponti progenies sumus:
Uterque, spreto libera gens jugo:
Utrique sunt signum Leones;
Ille Librum tenet, ille Ferrum.

Uterque fluctus findimus asperos,
Uterque vasto jura damus mari,
Terrasque per fluctusque, nostras
Terra timet, timet unda, leges.

Hinc evolantes sæpe Tuos sinus
Videre puppes: sæpe rates Tuas
Juvere nostræ: sæpe ponto
Ambiguam peperere palmam.

Quin nunc adeptam nuper adoream,
Toto fugatis æquore Barbaris,
Gratamur, ut nostram; Tuoque
Plaudimus, ut Batavûm, triumpho.

O imbecilli, nec validæ satis,
Si tanta voci vis foret, igneo
Huic pectori inclusus, medullas
Ardor edit mihi quantus imas,

Semo-

Venere eodem, gurgite quos suo
Tyrrhena misit Tibris in æquora,
Quos Arnus & portus Liburni,
Quos Melite generosa, remos.

Urget catervas quisque Ducum suas.
Dant vela ventis. Atque aliquid Getis
Magnumque narrandumque juncta
Christiadum minitantur arma.

Tremit remoto Chius in angulo,
Jovisque cunæ Creta; tremit procul
Eubœa, regnatæque quondam
Oenomao Pelopique terræ.

Cœlo minantes ecce Pylos suas
Jam tradit arces, & Vetus & Recens,
Nelei vetusti Nestorisque,
Nunc Venetûm, velut ante, sedes.

Fran

Pyli ruentis murmur, & horridum
Belli fragorem litore proximo
Audit Methone; jamque casu,
Jamque pari ruit ipsa fato.

Pandit patentes ecce sinus, sinu
Celebris, ipso nobilis & situ,
Methona, jam bello recepta,
Jam Veneti, velut ante, juris.

Correpta belli turbine Nauplia,
Urbs bellicosi strenua Nauplii,
Ceditque, submittitque turres,
Et Veneto juga celsa sceptro.

Nil arma possunt auxiliariæ,
Nil ulla belli machina, nil viri,
Nil murus, & montis propinqui
Aërium, nihil unda, vallum.

Cæ-

Cæduntur hoſtes undique: cæditur
Ductor Geloni proximus agminis:
Terrâque victa, victa ponto,
Sub dominos redit urbs priores.

Iö Triumphe! nec ſemel Italis
Iö Triumphe gentibus! & tibi,
Telluris everſor Gelonæ,
Dux Venetæ, Moroſine, claſſis!

Quis credat? Uno quattuor oppida
Tu vertis anno. Tu veterem Pylon,
Novamque, & invictam Methonen;
Tu validam Palamedis urbem.

Quid ſubjugatos orâ aliâ Getas,
Tibique partos, aut Ducibus tuis,
Narro triumphos? Teſtis omne
Illyricum mihi; teſtis omne,

Tabo cruentum, Dalmatiæ ſolum:
Eſt tota teſtis Græcia; Creticum
Eſt æquor, Ægæumque, teſtis;
Iönium mihi teſtis æquor.

Jam tota, qua ſe porrigit, Inſula
Dat bellicoſi ſe Pelopis tibi;
Threcique ſubducunt volentes
Servitio ſua colla Graji.

Ceſſit catervis, nec puduit, tuis
Nuper Corone, ceſſit & impotens
Tibi Theramne, ceſſit omnis
Leucadio ſita terra ponto:

Et quæ per undas ſparſa Saronicas,
Sortita magno nomen ab Æaco,
Seſe ipſa victori recluſit,
Myrmidonum genetrix valentum.

Jam

Jam cedit Argos, jam veteres tibi
Cedunt Mycenæ: proxima jam tibi
Cedit Corinthus, cedit Isthmus,
Et gemino loca pulsa ponto.

Submittit arces Sparta tibi suas,
Longeque terræ finibus e suæ,
Jugum Gelonorum perosæ,
Sponte tuas subiisse leges

Gaudent Athenæ: jam tibi debitum
Solvunt tributum; jam tibi debitos
Reddunt honores: jam subactæ,
Jam Venetæ ditionis, urbes.

Mox & Maleam subjicies tibi,
Leuctrumque, Patrasque, & validam manu
Troezena, subjectamque quondam
Euganeis Epidauron armis.

Quin, ampliatis finibus imperî,
Epirus omnis, Thessalia, Attica,
Et Phocis, invictæque Thebæ,
Et Macetum generosa tellus,

Se tradet ultro. Quin geminum tibi
Se tradet æquor: totaque se tuis
Zacynthus, & Corcyra, & omne
Dulichiique Ithacæque regnum,

Naxosque Delosque, & Chius, & Samos,
Lesbosque Lemnosque, & Parus, & Claros,
Et Scyrus, Eubœæque tellus,
Et pueri Jovis aula Crete,

Submittet armis. Perge, precor, modo:
Adspirat æther, & facilem tibi
Dat aura cursum: perge tantum,
Ecce tibi favet aura, perge.

Non vana canto. Proxima te vocat
Eubœa: centum te vocat oppidis
Negatque respuitque Creta
Ismariis dare terga loris.

Narrat triumphos, narrat adoreas,
Suoque partas pulvere laureas,
Tellus Achivorum, tuasque
Unanimi canit ore laudes.

Agnoscit in te Græcia Martios,
Quos ipsa quondam progenuit, duces,
Palmaque laureaque claris
Assimulat tua facta Grajis.

Bello potentes te Philopœmenen
Credunt Achæi: te Salaminiæ
Credunt Neocliden procellæ;
Miltiaden Marathon valentem.

AETERNAE

VENETORUM

REIPUBLICAE.

PETRI FRANCII
VENETORUM VICTORIAE.

SUspende fluctus, ultimum & hoc mihi
Favente Vati carmen Apolline
Concede, qui latè potentes
Amstelidum lavis amne muros.

Et Tu, profundum quæ regis Adriam,
Decus Latini nominis, Italæ
Regina terræ, nata ponto,
Nata mari Venus Hadriano.

Tu clara bello, Tu calamo potens,
Et pacis artes, & ſtudia hæc colis
Amœna. Tu mundo dediſti
Naugerios, celebreſque Bembos.

Nec Tu Batavi carmina pectinis,
Vatiſque veſtro non geniti ſolo,
Puto recuſabis, meumque
Deſpicies, Generoſa, plectrum.

Non primus arces tollor in arduas
Latè patentis per ſpatium poli:
Cantove divulgove primus
Res Venetas, Venetaſque lauros.

Hoc ante Graswinkelius, Heinſius
Hoc ante, noſtri lumina Belgii,
Fecere, felicique niſu
Euganeæ placuere genti.

Hoc fecit isto Gallus olor modo,
Hoc fecit ipso scilicet in loco,
Bellumque, navalemque pugnam,
Et Venetos cecinit triumphos.

Nec Te Camœnæ pœniteat meæ,
Tibi dicatum quæ, procul Adria,
Procul Timavi fonte, læto
In Batavis sonat ore carmen.

Haud jungit unum nos tibi vinculum,
Tuæque non tam dissimilis Rei
Res est Batavorum, nec urbi
Urbs Venetûm spatiosa nostræ.

Uterque ponti progenies sumus:
Uterque, spreto libera gens jugo:
Utrique sunt signum Leones;
Ille Librum tenet, ille Ferrum.

Venere eodem, gurgite quos ſuo
Tyrrhena miſit Tibris in æquora,
Quos Arnus & portus Liburni,
Quos Melite generoſa, remos.

Urget catervas quiſque Ducum ſuas.
Dant vela ventis. Atque aliquid Getis
Magnumque narrandumque juncta
Chriſtiadum minitantur arma.

Tremit remoto Chius in angulo,
Joviſque cunæ Creta; tremit procul
Eubœa, regnatæque quondam
Oenomao Pelopique terræ.

Cœlo minantes ecce Pylos ſuas
Jam tradit arces, & Vetus & Recens,
Nelei vetuſti Neſtoriſque,
Nunc Venetûm, velut ante, ſedes.

Fran

Pyli ruentis murmur, & horridum
Belli fragorem litore proximo
Audit Methone; jamque casu,
Jamque pari ruit ipsa fato.

Pandit patentes ecce sinus, sinu
Celebris, ipso nobilis & situ,
Methona, jam bello recepta,
Jam Veneti, velut ante, juris.

Correpta belli turbine Nauplia,
Urbs bellicosi strenua Nauplii,
Ceditque, submittitque turres,
Et Veneto juga celsa sceptro.

Nil arma possunt auxiliariæ,
Nil ulla belli machina, nil viri,
Nil murus, & montis propinqui
Aërium, nihil unda, vallum.

Cæ-

Cæduntur hoſtes undique: cæditur
Ductor Geloni proximus agminis:
Terrâque victa, victa ponto,
Sub dominos redit urbs priores.

Iö Triumphe! nec ſemel Italis
Iö Triumphe gentibus! & tibi,
Telluris everſor Gelonæ,
Dux Venetæ, Moroſine, claſſis!

Quis credat? Uno quattuor oppida
Tu vertis anno. Tu veterem Pylon,
Novamque, & invictam Methonen;
Tu validam Palamedis urbem.

Quid ſubjugatos orâ aliâ Getas,
Tibique partos, aut Ducibus tuis,
Narro triumphos? Teſtis omne
Illyricum mihi; teſtis omne,

Tabo cruentum, Dalmatiæ ſolum:
Eſt tota teſtis Græcia; Creticum
Eſt æquor, Ægæumque, teſtis;
Iönium mihi teſtis æquor.

Jam tota, qua ſe porrigit, Inſula
Dat bellicoſi ſe Pelöpis tibi;
Threcique ſubducunt volentes
Servitio ſua colla Graji.

Ceſſit catervis, nec puduït, tuis
Nuper Corone, ceſſit & impotens
Tibi Theramne, ceſſit omnis
Leucadio ſita terra ponto:

Et quæ per undas ſparſa Saronicas,
Sortita magno nomen ab Æaco,
Seſe ipſa victori recluſit,
Myrmidonum genetrix valentum.

Jam

Jam cedit Argos, jam veteres tibi
Cedunt Mycenæ: proxima jam tibi
Cedit Corinthus, cedit Isthmus,
Et gemino loca pulsa ponto.

Submittit arces Sparta tibi suas,
Longeque terræ finibus e suæ,
Jugum Gelonorum perosæ,
Sponte tuas subiisse leges

Gaudent Athenæ: jam tibi debitum
Solvunt tributum; jam tibi debitos
Reddunt honores: jam subactæ,
Jam Venetæ ditionis, urbes.

Mox & Maleam subjicies tibi,
Leuctrumque, Patrasque, & validam manu
Troezena, subjectamque quondam
Euganeis Epidauron armis.

Quin, ampliatis finibus imperî,
Epirus omnis, Thessalia, Attica,
Et Phocis, invictæque Thebæ,
Et Macetum generosa tellus,

Se tradet ultro. Quin geminum tibi
Se tradet æquor: totaque se tuis
Zacynthus, & Corcyra, & omne
Dulichiique Ithacæque regnum,

Naxosque Delosque, & Chius, & Samos,
Lesbosque Lemnosque, & Parus, & Claros,
Et Scyrus, Eubœæque tellus,
Et pueri Jovis aula Crete,

Submittet armis. Perge, precor, modo:
Adspirat æther, & facilem tibi
Dat aura cursum: perge tantum,
Ecce tibi favet aura, perge.

Non

Non vana canto. Proxima te vocat
Eubœa: centum te vocat oppidis
Negatque reſpuïtque Creta
Iſmariis dare terga loris.

Narrat triumphos, narrat adoreas,
Suoque partas pulvere laureas,
Tellus Achivorum, tuaſque
Unanimi canit ore laudes.

Agnoſcit in te Græcia Martios,
Quos ipſa quondam progenuit, duces,
Palmaque laureaque claris
Aſſimulat tua facta Grajis.

Bello potentes te Philopœmenen
Credunt Achæi: te Salaminiæ
Credunt Neocliden procellæ;
Miltiaden Marathon valentem.

Larissa Achillem te putat: inclyto
Laërte cretum prisca Samos ducem:
Priscum Argos Atriden: Lacæna
Egregium Menelaon ora.

Te Lerna, te Stymphalus, & horridæ
Silvis Cleonæ, te Nemee suum
Miratur Alciden, tuosque
Herculeis Erimanthus actis

Æquat labores: te Pholoës jugum
Declive, nigri te juga Tænari
Tremunt, Avernalesque fauces.
Te Stygii tremit aula Regis.

Tu more diros Cerbereo Getas
Formidolosæ robore dexteræ
Frangis, catenatosque ducis
Argolica regione Thracas.

Jam

Jam jam triumphis ſerta Sacri tuis
Ligant Agones: jam Nemee tibi,
Jam plaudit Iſthmos, plaudit Echo,
Et gemini procul unda ponti.

Jam jam capillis nectit Olympicam
Tuis coronam; præmia jam parat,
Equoſque, victoreſque currus,
Et meritas tibi Piſa palmas.

Tibi corollas, pulvere cum Sacro,
Provolvit amnis; te ſtupet e ſuo
Alpheus antro: te ſalutat
Occiduis Eraſinus undis.

Te ſons Charadri, te ſonat alveo
Aſopus omni, te pater Inachus,
Te flavus Eurotas, loquaci
Te vitreus ſonat amne Ladon.

Salve, tropæis inclyte bellicis,
Salve, Latini grande decus soli;
Terror Gelonorum, Pelasgæ
Dulcis amor, columenque, terræ.

Et Tu, virorum nobilium ferax,
Manu valentum clara parens virûm,
Regina telluris Latinæ,
Hadriaci Dea magna ponti.

Tu jura terrâ, Tu pelago procul
Das jura toto: finitimæ Tuo
Undæque gentesque, & remotæ
Imperio famulantur urbes.

Tua est, Latino quam posuit solo
Antenor urbem. Te procul Addua,
Te fons Timavi, te propinqua
Medoacus veneratur unda.

Tibi

Tibi minores Pannonii, Tibi
Porrecta latè Dalmatia, asperi
Tibi Liburni, bellicosa
Illyriæ Tibi servit ora.

Te Divam aquosæ, Te Dominam, plagæ
Pronis adorat fluctibus Adria;
Blandumque pacatumque stratis
Iönium Tibi sidit undis.

Latè potentem Te Siculum mare,
Bello valentem Te mare Creticum
Agnoscit, Ægæumque, & omni
Carpathium Icariumque ponto.

Tibi Pelasgi, Grajaque plurimæ
Tributa pendunt per maria insulæ:
Tu litore utroque, universâ
Tu Pelopis dominaris aulâ.

Nec se ulla famæ fama vetus novæ,
Ullive partis nuper honoribus
Æquent se honores, nec priorum
Palma Tuis alia ulla palmis.

Non, cum cruentis sanguine Thracio
Ruberet undis, transtraque barbara,
Fractamque submersamque classem,
Æoliæ mare vidit Helles:

Non, cum Getarum carbasa cerneret
Naupactus, omnis fugit & in Sinum
Corinthus, obstructæque fauces
Funeribus gemuere densis.

Lassavit omnem Fama tubam, Tua
Dum cantat arma, erectaque nuperis
Tropæa bellis, debilesque
Continuo per inane cursu.

At-

Attrivit alas: Nubila Te ſuper,
Vaſtique campos ætheris, aureis
Tollit quadrigis: Te per omnes
Remigio metuente ſolvi

Diſpergit oras. Tu medio in mari
Fundata, Divûm non ſine numine,
Ringente terra, tot per annos
Hadriaco dominaris omni.

Jam ſæcula, annis prætereuntibus,
Fluxere bis ſex integra, cum Tuas,
Ut ante Trojanas, Latini
Fluctibus in mediis profundi,

Stupente toto Nereïdum choro,
Longùm potentes Nereïdum pater
Formavit arces, æquoriſque
Fræna Tibi dedit Hadriani.

Tuetur idem, qui posuit, Tuas
Fundator arces: Te sibi vinculo
Adsciscit uxorem jugali
Æquoreæ moderator undæ.

Tu conjugalem, Sancta, viro fidem
Merso quotannis fluctibus annulo
Testaris, & Regem marinum
Ritè dato Tibi jungis auro.

Tu temperati legibus imperî,
Tot bella contra, tot mala, cunctaque
Perdentis ævi damna, perstas
Innumeris super una sæclis.

Te sæpe gentes litoris Histrici,
Te sæpe gentes litoris Itali
Bello petiverunt: remotæ
Sæpe Tuam cupiere dudum

Gen-

Gentes ruinam. Tu tamen, ilicis
De more, nullis fracta bipennibus,
Persistis, & belli furentes,
Ut pelagi, superas procellas.

Tecum, Latinis edita fluctibus,
Libanda nullo tempore, substitit
Intacta Libertas, nec ullo
Succubuit temerata ferro.

Prognata Tecum, vertice quæ sui
Prognata patris, consilio & manu
Potens Virago, fida cœptis,
Fida Tuis comes illa bellis.

Hæc pacis artes Te docet, hæc graves
Belli labores: hæc proprium Tibi,
Firmumque, lapsurumque nullo
Imperium stabilivit ævo.

Per quinque tantùm ſæcula Res ſtetit
Romana; ſeptem ſæcla, Laconica:
Tu pæne bis ſeptem ſuperſtes,
Auſonium moderaris orbem.

O Hadriano Diva potens mari,
Æterna, prudens, libera, Martia,
Ocelle telluris Latinæ,
Auſonii decus omne mundi.

Tu clara belli pulvere. Te pavent
Utroque Gentes litore: Te colunt
Regeſque Cæſareſque: Grajus
Te dominam veneratur orbis.

Antiqua ſeſe jam Pelopis domus,
Jam tota ſeſe tradidit Inſula,
Longéque jam latéque, victa
Marte Tuo, Tibi ſervit ora.

Fal-

Fallorne? an omnis Græcia mox Tuas,
Cervice dempto, quo premitur, jugo,
Itura ſub leges? brevique
Dalmatiam ſibi junget omnem?

Tu Graja dudum legibus oppida,
Grajique multas æquoris inſulas,
Tuis regebas, & Pelaſgis
Jura dabas populis Latina.

Quin ora ſeſe Biſtonia Italis
Subjecit armis. Te dominam ſui
Videre Byzanti, fugati
Urbe ſua, ſolioque, Thraces.

Tu dira terris nomina liberis,
Mundique natos exitio Getas
Evertis, armorumque luce
Attonitos trepidoſque latè

Fran

Terres Gelonos. Culmine Te tremunt
Pangæa ſummo: Te tremit æquore
Pontuſque Boſporuſque toto:
Te refugâ tremit Hebrus undâ.

O clara palmis claraque laureis!
O major ævi dentibus invidi!
O gentis aſſertrix Pelaſgæ!
O Getici domitrix Tyranni!

O lux potentum, gloriaque, urbium!
O vera Martis, veraque Palladis,
O vera Neptuni propago!
O Italæ Cynoſura terræ!

Te terra longùm gaudeat Itala;
Te, Graja tellus. In mediis ſali
Te ſervet, & belli, procellis,
Ætherea moderator oræ.

Tu

Tu vero avitas, quîs ſtetit hactenus,
Defende Leges, & totidem, precor,
Quot floruiſti, pluribuſque,
Rem Venetam tueare, ſæclis.

Tuque, eminentum gloria Principum,
Ingens vetuſti gloria ſtemmatis,
Juſtiniane, Marte claræ
Præſidiumque, ſaluſque, terræ.

Tu, ſtrenuorum Dux Venetûm, Tuæ
Juva ſagaces conſilio Patres,
Annoſque per plures favente
Rem Venetam moderare cælo.

Et Tu, beatæ quæ Venetûm Rei
Par es nec uno, Res Batavûm, modo,
Tellure, navalique bello,
Innumeris redimita lauris;

 Par

Par esse posses hoc utinam modo,
Et juncta nodo, vinctaque, mutuo,
Et tempore, & annis, & ipsis
Rem Venetam simulare saeclis.

Et Tu, Batavi grande decus soli,
Stares tot annos, urbs utinam Amstela,
In aequore Australi, quot illa
In mediis salis Hadriani

Duravit undis. Hoc velit Amstelae
Fundator urbis. Conditor imperî
Hoc faxit, hoc donet, Batavi.
Hoc solidum mihi meta votum.

ΠΡΟΣ

ΤΗΝ ΦΗΜΗΝ.

Ἡ πτερύγεσσι φέρῃ ταχέεσσι δι' ἠέρος αἰεὶ,
Ἡρώων, Φήμη, ἄγγελος ἀντιθέων·
Ἡ κρατερῇ φιλέεις ἄνδρεσσι, πεποιθόσιν ἀλκῇ,
Αἰὲν εὐκλείην ἀθανάτην δόμεναι·
Εὐκελάδῳ Βενετῶν βυκάνῃ νῦν κλείεμεν ἀλκὴν,
Ἀλκὴν θνητῇ κιρναμένην σοφίῃ·
Πῶς, δόλῳ ἠὲ βίῃ, συγερῶν ἕλον ἄστεα Τούρκων,
Πῶς ἐχθρόν τε μάχαις κρείσσονες εἰναλίοις.
Ἐν δοιῇ κέαρ, ἢ Βενετὸς νίκησεν ἄρειον,
Ἢ Βενετὸν κλέϊε κρεῖσσον ὁ Φραγκιάδης·
Ἀλλ' οὐκ ἐν δοιῇ πέλεται, ὅτι ἄξιός ἐστιν,
Ὦ Φήμη, σφετέρης ἀμφότερος βυκάνης.

M. ΣΑΛΔΟΣ.

AD

PETRUM FRANCIUM.

Audiit attonitus strato pater Hadria ponto
Quaæ canis, Orpheo pectine digna cani.
Audierunt vitreis Venetæ Nereïdes antris,
Atque avida grandes aure bibere modos.
Jamque tuos cantus toto sonat æquare Triton,
Et Morosina fixa tropæa manu.
Palluit Odrysiæ Phœbe tutela Tiaræ,
Obducta lacerum nube adoperta caput.
Thessaliæ illa malum domitæ plus horruit omen,
Quam si Thessalico carmine tacta foret.

JANUS BROEKHUSIUS.